

Krav til informasjon om universell utforming

Kollektivforums arbeidsseminar: Universell utforming i
kollektivtrafikken

2023.11.28

Kjell-Erik B. Eilertsen

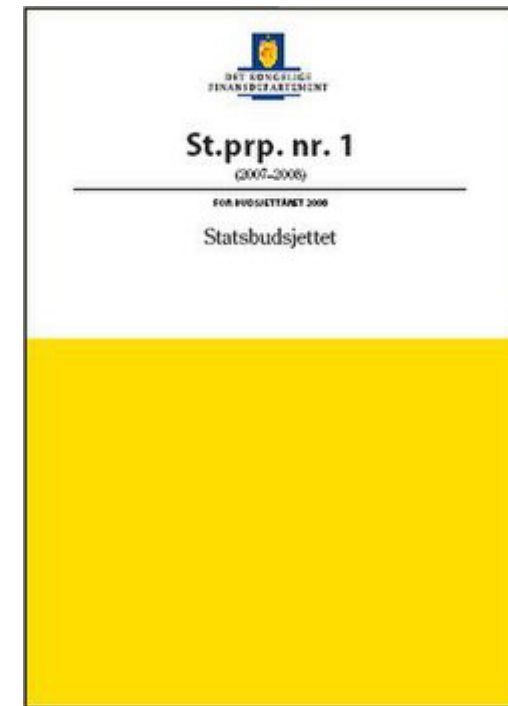

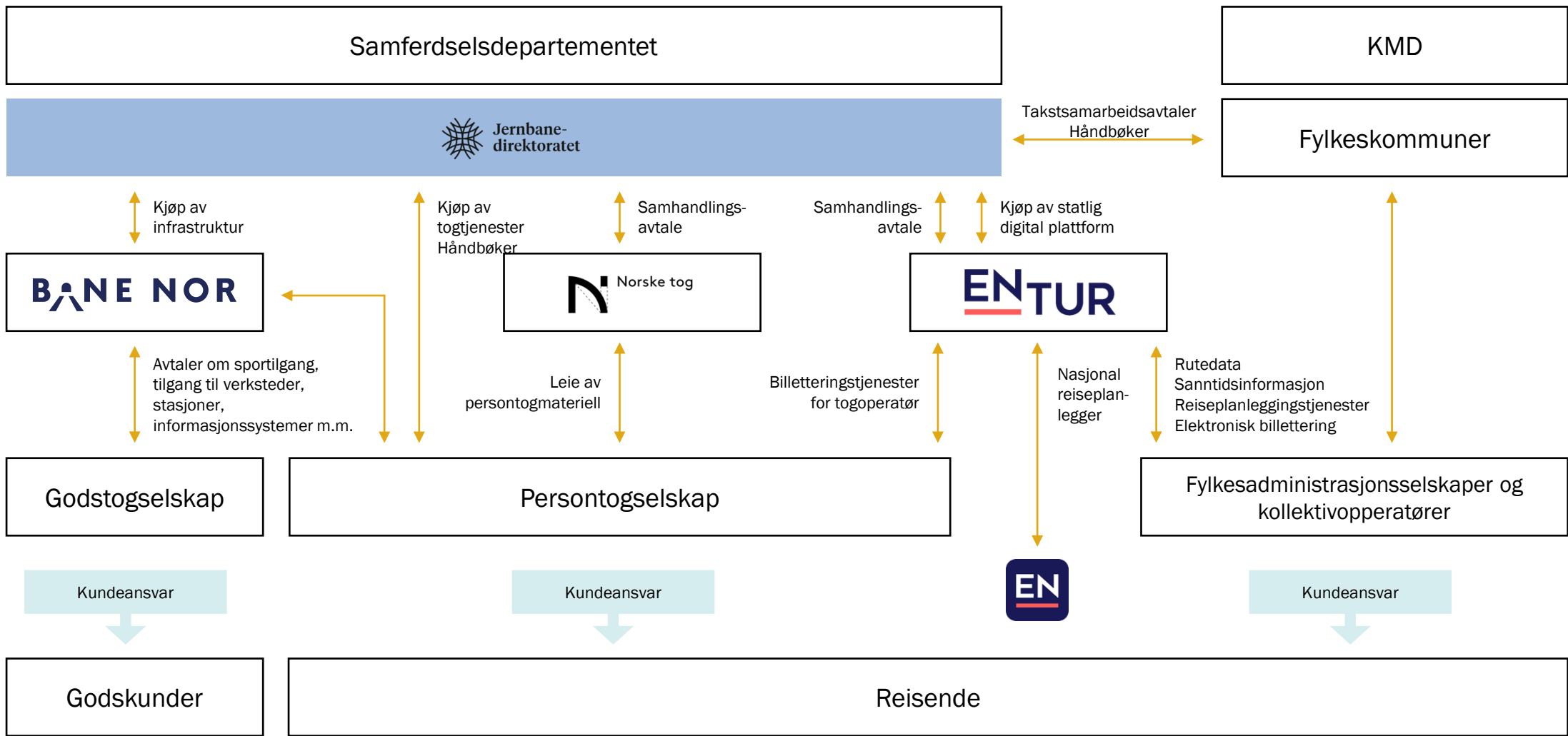
Jernbanedirektoratets mandat i kollektivsektoren

- Jernbanedirektoratet som myndighetsorgan
 - Jernbanedirektoratet skal vurdere og godkjenne systemer for billettering, angi fremgangsmåter for overlevering av reiseinformasjon og fastsette og kreve inn gebyr for tilknytning til og bruk av elektroniske støttesystemer for billettering
- Jernbanedirektoratet som avtalepart
 - Jernbanedirektoratet skal inngå avtaler med togselskapene om persontogtjenester, dvs forpliktelse til å yte offentlig tjeneste på vegne av staten iht. gjeldende regelverk og skal som hovedregel lyses ut gjennom konkurranse. Der det er nødvendig skal direktoratet gjennomføre kjøp som forhandles som direkteanskaffelse fra togoperatør
 - Jernbanedirektoratet skal inngå avtaler med Entur AS om reiseinformasjon-, og billetteringstjenester. Direktoratet kan etter behov inngå takstsamarbeidsavtaler med fylkeskommuner og kollektivselskaper

Utdypelse i Prop. 1 S

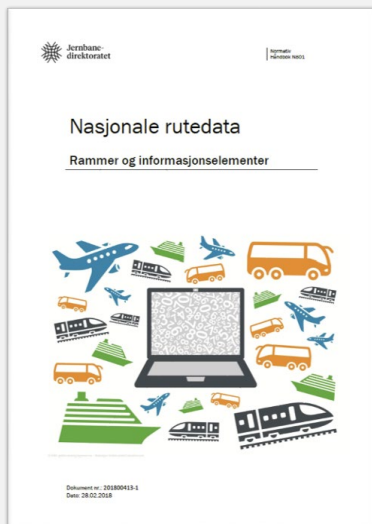
- Jernbanedirektoratet skal bidra til at det er enkelt å reise med kollektivtransport, og at statens initiativer på området blir ivaretatt på en helhetlig og effektiv måte. Videre har direktoratet ansvaret for å fastsette standardene for kunngjøring av reiseinformasjon og elektronisk billettering. Direktoratet inngår og følger opp avtaler med Entur AS.

Håndbøker = bransjestandarder

- JDIR publiserer følgende håndbøker som gjelder for all kollektivtransport i Norge
 - HB N801 – Nasjonale rutedata (og sanntidsdata)
 - Inkl stoppestedsdata og data om universell utforming
 - Ny HB N802 – Nasjonale takstdata
 - Pris- og produktinformasjon
 - HB N803 – Elektronisk billettering (tidl V821)
 - Reisekort, mobil m/QR-kode, ID-basert
 - Inkl atferdsnorm for personvern (GDPR)

ITS-direktivet

- I 2010 kom EUs ITS-direktiv
 - ITS = Intelligente transportsystemer
- ITS-direktivet er implementert i norsk rett som [ITS-loven](#)
- ITS-direktivet definerer prioriterte tiltak EU skal jobbe med
 - Disse tiltakene er detaljregulert i egne kommisjonsdelegerte forordninger
 - Disse forordningene er innført i norsk rett som gjennomføringsforskrifter under ITS-loven
 - Statens vegvesen Vegdirektoratet (SVV) har et overordnet ansvar for ITS-loven i Norge

Prioriterte tiltak i nåværende ITS-direktiv

#	Tiltak	Forordning	Standarder
a)	Multimodale reiseinformasjonstjenester (MMTIS) (Multi Modal Travel Information Services)	EU 2017/1926	NeTEx, SIRI
b)	Sanntids trafikkinformasjonstjenester (RTTI)	EU 2015/962	DATEX II
c)	Sikkerhetsrelevant informasjon om trafikken for brukerne (SRTI)	EU 2013/886	DATEX II
d)	Harmonisert tilbud av samvirkende eCall-tjenester	EU 2013/886	eCall
e)	Informasjonstjenester for sikker parkering av lastebiler og nyttekjøretøyer	EU 2013/885	DATEX II
f)	Reservasjonstjenester for sikker parkering av lastebiler og nyttekjøretøyer	På vent	

Krav til statistiske data i MMTIS-forordningen

- (d) trip plan computation – for scheduled transport and transport on demand where relevant:
 - (i) vehicles, including their accessibility (such as low floor, wheelchair accessible, pram accessible) and accessibility of on-board services (such as toilets)
 - (j) accessibility of access nodes, and paths within an interchange (such as existence of lifts, escalators)
- (e) trip plan computation:
 - (c) pedestrian network and accessibility facilities
- NeTEx er gjeldende standard (CEN/TS 16614)

Krav til dynamiske data i MMTIS-forordningen

- 2.1 ...passing times, trip plans and auxiliary information:
 - (c) status of access node features (including dynamic platform information, operational lifts/escalators, closed entrances and exit locations) – for scheduled transport
- SIRI er gjeldende standard (EN 15331)

Profiler

- MMTIS-forordningen hjemler europeiske og nasjonale minimumskrav i form av profiler
 - Profiler er maler for hvordan standarder skal brukes
 - I Norge ligger profilene i Jernbanedirektoratets håndbøker
 - Det er publisert forslag til en egen europeisk profil for informasjon om universell utforming
 - CEN/prTS 16614-6:2022 European Passenger Information Accessibility Profile

Fokus i foreslått europeisk profil

1. Procedures to access transport services
 - a. Procedures to book and purchase transport services
 - b. Procedures to book accessibility assistance services
 - c. Information on passenger rights
 - d. Information on services for persons with disabilities and reduced mobility
2. Information on transport stations/stops:
 - a. Locations of destinations and transport stations/stops
 - b. Accessibility of destinations and transport stations/stops
 - c. Layout and location of facilities in transport stations (including emergency services)
 - d. Accessibility of services within transport stations
3. Information on transport services:
 - a. Travel and route options
 - b. Accessibility of travel and route options (for each segment)
 - c. Real-time transport schedules and disruptions
 - d. Location and accessibility of platforms (also for specific locations on the platform)
 - e. Ticket conditions and prices
 - f. Integration with booking and purchasing of travel tickets or assistance services

Andre krav

- Tilgjengelighetsdirektivet (EU 2019/882) gjelder (bl.a.) for billettautomater, elektroniske billetter og elektroniske billettjenester som settes i drift etter 28. juni 2025
 - Dette stiller en rekke konkrete krav
 - F.eks.: Opplysninger skal kunne oppfattes via mer enn én sensorisk kanal
- Passasjerrettighetsforordningen for jernbane (EU 2021/782)
 - Krav til at alternativ transport (buss for tog) skal ha assistanse og universell utforming sammenlignbart med togtjenesten
 - Krav til kontaktpunkt for assistansetjenester (infoside hos [Entur](#))

Noen utfordringer

- Påkrevde standarder er litt for enkle
 - Kun Ja/Nei, dvs. ikke detaljer som lar den reisende vurdere selv
 - F.eks. helling på rampe, dørbredde o.l., for rullestol
 - Dette er spilt inn i standardiseringsarbeidet
- Ikke noe sanksjonsregime ved mangelfulle data

Status i dag og arbeid videre

- HB N801 beskriver i dag kun enkel informasjon om universell utforming for stoppesteder
 - Krav til informasjon om universell utforming for kjøretøy var tidligere ikke klart hos transportørene
- Tydeligere krav, inkl krav til informasjon om kjøretøy, er planlagt ved revisjon av HB N801
 - Planlagt å starte høsten 2024, mtp utgivelse i 2025
 - Planlagt samkjørt med implementering av europeisk profil, når denne er ferdig

kjell-erik.eilertsen@jernbanedirektoratet.no